Przedpłata roczna z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

ZWIĄZEK.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 18. Dnia 22. września 1891. XVIII. rocznik.

Stowarzyszenia kontrolowane i niekontrolowane.

Umieszczamy poniżej sprawozdania lustratora związkowego p. Konstantego Heinricha, z lustracyi dwóch stowarzyszeń związkowych w Cieszynie — mianowicie cieszyńskiego Towarzystwa oszczędności i zaliczek, i tamtejszej spółki krawców, tudzież sprawozdanie z lustracyi Towarzystwa zaliczkowego w Białej.

Zwracamy uwagę szanownych czytelników na te dwa raporta. Ograniczając się — jak nie może być inaczej, do cyfr bilansu surowego, wyciągniętego w chwili rewizyi, i do uwag czysto przedmiotowych, objaśniających faktyczne stosunki badanego stowarzyszenia, jaskrawo charakteryzują one różnicę, jaka zachodzi pomiędzy stowarzyszeniem prawidłowo administrowanem, którego zarząd nie unika bynajmniej kontroli, zwłaszcza kontroli fachowej, i w rzetelnem znaczeniu tego wyrazu, ścisłej, lecz owszem ceni ją wysoce — a stowarzyszeniem, którego zarząd kontrolę związkową uważa za rzecz wielce niewygodną i niepożądaną.

Widzimy w obu cieszyńskich stowarzyszeniach, a w szczególności w tamtejszem „Towarzystwie oszczędności i zaliczek“ przejrzystą jasność w rachunkach, rozwój równy, wolny od jakichkolwiek — dobrych czy złych, niespodzianek, w każdej gałęzi interesu gruntownie obmyślany system, uwzględniający roztropnie ogólny wynik obrotów — we wszystkiem otwartość, spokój, wzajemną ufność.

Jakiż to kontrast ze stosunkami Towarzystwa zaliczkowego w Białej, gdzie kierujący funkcyonaryusz od początku uważał kontrolę za zbyteczną, za formalność, nie mającą żadnego znaczenia, a wreszcie za pewnego rodzaju objaw nieufności, jaka nie powinna istnieć pomiędzy dobrymi przyjaciółmi!... Ze Związkiem zawsze pozostawał na stopie nienajlepszej — aż go się pozbył. Związek rad był znowuż, że uwolnił się od stosunków z tak patryarchalnie administrowanem stowarzyszeniem. Obie więc strony rade były rozłące.

Przez lat dwanaście Towarzystwo zaliczkowe w Białej żyło sobie w idylicznym spokoju, bo nietylko Związek nie naprzykrzał się wszechmocnemu panu dyrektorowi wglądaniem w jego tajemnice, ale usunęli się kolejno z zarządu jeden po drugim mniej lub więcej otwarcie, mniej lub więcej stanowczo wszyscy ci członkowie, którzy swoją odpowiedzialność moralną i materyalną należycie pojmowali, i lekko jej nie cenili.

Po latach dwunastu nareszcie sąd musiał przymusowo otworzyć lustratorowi przystęp do ksiąg Towarzystwa. Interwencya ta okazała się jednak pod pewnym względem bezskuteczną — gdyż ksiąg nie było... Znaleziono tylko kartkowe zapiski pana dyrektora, i stwierdzono przeszło 50.000 zł. straty.

Koniec komedyi rozgrywa się w sądzie karnym.

I w Cieszynie i w Białej widzimy na czele przedsiębiórstwa dyrektorów, którzy umieli posiąść nieograniczone zaufanie swoich Rad nadzorczych i większości członków stowarzyszenia. Lecz w Cieszynie czcigodny p. Hilary Filasiewicz pojmuje swoje stanowisko w zarządzie Towarzystwa oszczędności i zaliczek jako pełną odpowiedzialności służbę obywatelską. Dla własnego też spokoju pragnie on tę odpowiedzialność podzielić z jak najliczniejszem gronem! Pracuje szczerze, gorliwie, bezinteresownie, poczytując za najmilszą nagrodę fakt, że w jego ręku instytucya rośnie, rozwija się i kwitnie, że w gronie członków nie ma żenujących się mówić prawdę niezadowolonych. Kto jest wrogiem Towarzystwa oszczędności i zaliczek w Cieszynie, wiedzą dobrze p. Fi-

lasiewicz i jego szanowni koledzy w zarządzie tej polskiej instytucyi. Lecz z podniesionem czołem mogą oni zapytać swoich przeciwników:

— Czyż wy panowie cywilizatorowie nasi, upatentowani, choć nieproszeni, potrafilibyście rozumniej, oględniej, i z lepszym skutkiem interes ten urządzić i prowadzić, niż my go sobie urządziliśmy, i od tylu a tylu lat prowadzimy — bez waszej łaskawej pomocy?...

Towarzystwo zaliczkowe w Białej także zajmowało pod pewnym względem posterunek narodowy. Lecz p. Wyspiański nie poczytywał bynajmniej swojego tam stanowiska za służbę obywatelską. On był wyższym po nad takie przesądy — on poczytywał się za arcykapłana patryotyzmu polskiego w Białej, i misyę swoją umiał przedstawiać w takiem świetle, że każdy, kto ośmieliłby się nie wierzyć w dogmat jego nieomylności, kto chciał wymagać rzeczywistego wykonania prawem przepisanej kontroli nad jego czynnościami, musiał doznawać upokarzającego uczucia, jak gdyby przez to obniżyć chciał majestat sprawy narodowej, gdy zdradził się z nieufnością dla osoby tak znakomitego jej przedstawiciela, jak p. Wyspiański! Patryotyzm pojmował p. Wyspiański tylko jako baranią ufność do jego własnej osoby, za kapitał, który miał mu przynosić odpowiednią prowizyę, a oraz zapewnić mu nietykalność.

Kontroli nieuprzedzonej, przedmiotowej, z fachową znajomością rzeczy wykonywanej, niekrępowanej żadnemi lokalnemi albo osobistemi względami, jaką musi być kontrola Związku, od początku nie lubił p. Wyspiański, i prędko uwolnił się od niej!

Do czego to jednak doprowadziło?

Sąd to rozstrzygnie. Kieszeń zaś członków zapłaci koszta tej bezkontrolnej gospodarki wszechmocnego dyrektora...

Ogólny zjazd czesko-morawskich stowarzyszeń w Pradze.

Tegoroczny zjazd czesko-morawskich stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, oraz spółek powiatowych, odbyty w Pradze w dniach 6. i 7. września, zaznaczył się niebywałą dotąd okazałością, a bardziej jeszcze zadziwił materyałami, dowodzącemi o wielkim rozwoju tych stowarzyszeń i usługach jakie one przyniosły swemu krajowi.

Ze strony naszych stowarzyszeń uczestniczyli, imieniem zaproszonego na ten zjazd Związku, p. Władysław Terenkoczy, kierownik biura i zastępca prezesa Związku, tudzież p. Konst. Heinrich, lustrator Związku, a nadto odczytany został podczas pierwszego posiedzenia telegram od prezydyum galicyjskiego Związku stowarzyszeń, który został przyjęty oznakami prawdziwej wdzięczności za złożone życzenia

Przeszło 420 uczestników zgromadziło się już w pierwszym dniu zjazdu w sali resursy mieszczańskiej, gdzie zebranych powitał burmistrz Karlina (przedmieście Pragi) i Dyrektor tamtejszego Towarzystwa zaliczkowego p. Topinka. Zgromadzeniu przewodniczył członek Izby panów, wielce zasłużony około rozwoju czesko-morawskich stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych prof. dr. Randa, którego przemowę przyjęło zgromadzenie gorącym applausem.

Po wyczerpującem sprawozdaniu prezesa Związku dr Stupecky'ego z czynności Wydziału, obradowano nad rezolucyą, żądającą zwolnienia Towarzystw od opłaty 2-procentowej należytości bezpośredniej, poczem zgromadzenie wybrało dwie komisye: jedną do obrad nad przedmiotami dotyczącymi Towarzystw zaliczkowych, a drugą do spraw powiatowych stowarzyszeń gospodarczych. Tu zaznaczyć należy, że w Czechach istnieją oprócz stowarzyszeń kredytowych, opartych na ustawie z d. 9 kwietnia 1873, także powiatowe stowarzyszenia zaliczkowe, tak zwane „gospodarcze", oparte na ustawie o stowarzyszeniach z r. 1852, powstałe na podstawie osobnej ustawy krajowej, ustanawiającej, że wszystkie fundusze kontrybucyjne gmin jednego powiatu, mają być połączone dla założenia jednego stowarzyszenia powiatowego. Przedmiotem obrad komisyi dla stowarzyszeń, opartych na ustawie z d 9. kwietnia 1873. był wniosek zaprowadzenia przymusowych rewizyj u stowarzyszeń, przez organa Związku. W tym względzie opierali się wnioskodawcy przeważnie na dodatnich rezultatach lustracyi, przeprowadzanych w stowarzyszeniach galicyjskich. Organizacya ta trafiła tak do przekonania Wydziału czesko-morawskich stowarzyszeń, jakoteż do przekonania delegatów tegorocznego zjazdu, że instytucya przymusowej rewizyi została w zupełności przyjętą.

Komisya dla powiatowych kas gospodarskich obradowała nad zmianą §. 13., 18. i 19. ustawy krajowej, dotyczącej tych stowarzyszeń.

Kulminacyjnym punktem był drugi dzień zjazdu, rozpoczęty gremialnem zwidzeniem jubileuszowej wystawy krajowej. Uczestnictwo stowarzyszeń czesko-morawskich w tej wystawie

jest tak wybitne, że śmiało mogą one poszczycić się tem, iż przyczynili się znacznie do powodzenia i uświetnienia wystawy, nietylko przez nagromadzenie materyałów do historyi swego rozwoju, ale bardziej jeszcze dla tego, że olbrzymi rozwój ekonomiczny tego kraju, jaki w ostatnich dziesiątkach lat się okazał, zawdzięczać należy również w znacznej części działalności tych stowarzyszeń.

Centralna instytucya finansowa czesko-morawskich stowarzyszeń „Živnosteńska Banka" oraz Związek stowarzyszeń, mają na wystawie w naczelnem miejscu, tuż obok głównej hali, swój osobny okazały pawilon, wybudowany i urządzony kosztem 18 000 zł.

Sama budowa, w poważnym stylu wykonana, robi już zewnątrz miłe wrażenie. Po kilku szerokich stopniach kamiennych wchodzi się do środkowej nawy pawilonu, nad którą wznosi się wysoka kopuła. Pośrodku na wysokim piedestale ustawiono wśród kwiatów biust Franciszka Simacka, założyciela czesko-morawskich stowarzyszeń, zaś tylną ścianę pokrywają trzy karty przedstawiające graficznie początek i rozwój stowarzyszeń czesko-morawskich.

W prawym skrzydle pawilonu wyłożone są księgi i dokumenty, odnoszące się do założenia i rozwoju „Živnosteńskiej Banki", a wszelkie zmiany jakie zachodziły w działalności tej instytucyi i w fluktuacyi jej funduszów uwidocznione są w nader pracowitych i pomysłowych rysunkach.

W lewym skrzydle pawilonu, tudzież po obu bokach głównej nawy, są wyłożone zamknięcia rocznych rachunków pojedyńczych Towarzystw, od pierwszej chwili ich powstania, aż do ostatniego roku. Tu widzimy wielkich rozmiarów księgi, ozdobnie oprawne, w których zapisane są z niezwykłą starannością wszystkie dzieje, uchwały i czynności danego Towarzystwa. Na bocznej ścianie lewego skrzydła oglądamy bądź fotografie, bądź akwarele różnych budynków, począwszy od skromnego domku otoczonego drzewami, do wspaniałego gmachu o czterech piętrach, z bogatą architektoniczną ozdobą,— są to budynki własne Towarzystw, przeznaczone na pomieszczenie ich biur.

Widzimy nareszcie całe albumy zawierające fotografie budynków publicznych, jak gimnazya, domy pracy, szpitale, ochronki, teatra i t. p. i tu podziw nasz przechodzi wszelkie oczekiwanie, bo dowiadujemy się, że wszystkie one są wybudowane kosztem lub funduszami tego lub owego Towarzystwa. Dosyć powiedzieć, że Towarzystwo zaliczkowe w Chrudimie wydało przez 25 lat swego istnienia 303.453 zł. na cele dobroczynne z czystego zysku, zaś Towarzystwo w miejscowości Wysokie Myto, wydało dotąd na takie cele 156.000 zł.

W obec tych rezultatów niedziw, iż reprezentantów tych stowarzyszeń witano przy wejściu na wystawę z serdeczną życzliwością, a członek komitetu wystawy inżynier Jahn, słusznie zaznaczył przy powitaniu, że bez współudziału stowarzyszeń, wystawa krajowa nie byłaby kompletną, gdyż brakłoby tych, którzy przyczynili się tak znacznie do ugruntowania dobrobytu i tej ekonomicznej niezależności, jakiemi Czechy słusznie poszczycić się mogą.

Po zwidzeniu wystawy odbył się na cześć delegatów w wielkiej sali na Zofinie wspaniały bankiet, o tak serdecznym nastroju, że pozostanie niewątpliwie u uczestników tego obchodu długo w miłej pamięci.

Po oficyalnym toaście prof. dra Randy, przyjęto burzliwemi oklaskami przemówienie prezesa Związku prof. dra Stupecky'ego, który wzywał pracowników na polu stowarzyszeń do dalszej pracy i wytrwałości, bo tylko wtedy przyszłość do nich należeć będzie, jeśli pozostaną wierni zasadom wzajemności i wspólnej pracy.

Następnie przemawiał zastępca prezesa Związku ks. Geisler, w imieniu morawskich stowarzyszeń; dalej radca miejski p. Baroch, członek komitetu wystawy p. Sedlak i prezes Towarzystwa zaliczkowego w Hradcu dr. Naxera.

Na cześć galicyjskich stowarzyszeń i obecnych ich reprezentantów „miłych gości polskich" wniósł toast dr. Trakal, na co delegat Terenkoczy odpowiedział w dłuższem przemówieniu, które zgromadzeni słuchali z największą uwagą, przerywając mowcy kilkakrotnie wołaniem „wyborne" i „slava", a po wniesionym toaście „na przyszłość narodu czeskiego", cisnęli się wszyscy, by uścisnąć dłoń braci Polaków. Po przemówieniach kilku jeszcze mowców, jak burmistrza Topinka i najstarszego weterana na polu pracy około stowarzyszeń p. Platenika, zakończono ten piękny obchód, aby się udać do narodowego teatru, gdzie na cześć uczestników zjazdu przedstawienie galowe urządzono.

Przedstawienie rozpoczął prolog napisany stosownie do okoliczności obchodu, a ilustrowany obrazem z żywych osób.

Tak się skończył ten piękny zjazd, który dał sposobność niejednemu z uczestników pokrzepić ducha do dalszej pracy i wzmocnić

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

Tow. zaliczkowe w	Stan bierny																			
	[illegible]		Wkładki oszczędności								Pożyczki zaciągnięte								Saldo rachunku Banku krajowego	
			Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca			
	zł	ct	zł	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.
Bełzie	16674	51	35219	79	1159	76	1299	37	35080	18	8600		900		2200		7300		.	.
Białej St. poż. i osz. Wz. p.	26192	49	86911	92	3502		828	97	89584	95	33610		5085		9620	.	29075		.	.
Birczy	20920	55	19930	41	512		416	79	20031	62	50765	56	15440		14459	56	51744		.	.
Bochni	17168	80	27020	61	2819	63	1609	02	28231	22	21891	28	3220	35	4891	78	20219	85	.	.
Bołszowcach K. z	6705	34	2904	44	222		321	30	2805	14	4650		1000		1400		4250		.	.
Cieszanowie	19155	94	79678	23	606	40	1597	82	78681	81	16000		3600		2000		14400		1118	80
Dąbrowej	91089	11	.	.	.	.	.	.	.		276134	33	4589	61	11687	94	269036		.	
Dobczycach St. poż. i oszcz.	4143	57	16300		94		268		16126	18	13338		5670		5378	.	13630		.	
Dobromilu	27528	36	35023	49	1245	10	1307	60	34960	99	3000	.				.	3000		58	02
Drohobyczu	41962	47	146622	38	6861	88	1961	95	151522	31	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Dubiecku	7560	15	36697	27	648	50	1982	09	35363	68	1235		2610			.	3845		.	
Glinianach	83321	74	112067	62	10498	86	11598	75	110967	73	48014	58	21886	98	26100	.	43791	56	991	12
Głogowie Pow. Tow. zal.	24898	33	99304	52	2737		3990	96	98050	56	5700				900	.	4800		.	
Gorlicach	97633	29	400527	76	18220	60	17296	41	401451	95	92635	95	100049	80	81146	47	111539	28	.	
Grybowie	18032	76	72616	19	1139	27	695	16	73060	30	10900					.	10900		.	
Jaryczowie n. K. z.	5004	56	674	17			71	11	603	06	3536		10751	67	9895	03	4392	64	.	
Jaworowie	28857	37	94515	97	7582	74	1385	07	100711	67	8900		6000	.	7500	.	7400		923	75
Kałuszu	24845	18	32146	02	1587	90	1167	33	32566	59	27965		3100	.	4305	.	26760		.	
Kamionce strum. P. T. z.	11732		62290	04	2148	26	2137	58	62300	72	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Kańczudze K. z.	3625	70	2899	50					2899	50	4330			.		.	4330		.	
Kolbuszowej	17739	48	42183	67	1384	05	4790	13	38777	59	6950		5000	.	2500		9450		.	
Kozowej K. z.	3091	71	1368	35	220		21	73	1566	62	7500			.		.	7500		.	
Komarnie	28153	11	54814	38	849	09	1456	79	54206	79	7300		3900	.	3400	.	7800		.	
Krakowie	105198	64	272140	78	21992	19	21005	38	273127	59	97550		37750	.	37095	.	98205		.	
Krynicy St. poż. i oszcz.	13497	23	43620	80	3485	24	686	60	46417	44	22350		2000	.	4050	.	20300		.	
Kulikowie K. z.	9882	37	9346	05	285		1349	60	8281	45	16790		1000	.	350	.	17440		.	
Limanowej	60375	23	65795	97	5257	34	7093	01	63960	30	43691	77	14314	11	11479	48	46526	40	978	87
Limanowej Tow. ochr. wł. z.	26655	96			.						44962	12	11807	.	8691	12	48078		.	
Lubaczowie T. kr. miej.	21529	55	22192	37	1838	39	1338	16	22692	60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Lwowie Pow. tow. z.	13572	52	29725	10	325		1512	03	28536	07	22567	99		.			22567	99	41	93
„ T. wz. kred.	31914	78	32366	21	2089	16	1225	40	33226	97	24808	08	3097	68	4089	.	23816	76	.	
„ T. esk. i zal.	32484	24	11088	62	945		1835		10800	62	24431	71	14929	32	12182	21	27178	82	.	
Makowie St. poż.	59878	11	130454	92	2081	40	632	04	129904	28	2000			.		.	2000		.	
Mielcu	22247	89	45971	63	2236	91	1266	89	46941	65	10200		3950	.	4900	.	9250		1129	73
Mikołajowie K. z.	3826	60	1065	80	4		15	55	1054	25	10290		3430	.	3500	.	10220		.	
Monasterzyskach	4378	40	5521	68	894	60	10		6406	28	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Mościskach	29937	67	85652	42	1388	46	5192	11	79848	77	3600		2500	.		.	6100		1000	
Nadwornej K. z.	31252	20	24390	80	797	38	588	79	24605	39	22992	97	4757	30	3709	40	24040	87	1393	85
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	45981	46	188212	45	16052	96	14562	67	189702	74			10000	.		.	10000		828	73
Pilźnie St. oszcz. i poż.	9490	13	40785	49	3104	32	4559	86	39329	95	6316	46	770	.	1375	.	5711	46		
Podgórzu St. poż. i oszcz.	55538	92	162911	95	15544	29	13059	75	165396	49	8780		6190	.	2270		12700			
Przemyślu St. b. d. h. i p.	134502	06	163180	42	7830	31	5310	94	165699	79	36701		13280	.	8780	.	41201			
„ K. z. rzem. i rol.	38014	87	154556	18	12658	23	10356	63	156857	78	32632	24	11680	72	12040	40	32272	56		
Podhajcach	19044	95	30945	67	474	50	1256	90	30163	27	11980			.	200	.	11780		1376	31
Radymnie K. z.	3211	40	8534	40	310		1090	27	7754	13	5625		400	.	100		5925			
Radziechowie	53959	95	148801	75	4382	43	5702	86	147481	32	.	.	.	.	.	.	.	.		
Rozdole	6032	37	4542	94	23		70	54	4495	40	10046	25		.		.	10046	25		
Rudkach	19180	16	38126	47	804	86	1426	05	37505	28	4500	.		.	300	.	4200		203	96
Sądowej Wiszni K. z.	9135	42	8006	49			116	30	7889	89	5700	.	4300	.	3900	.	6100			
Sędziszowie T. wz. k.	26417	75	50796	78	6215	60	1283	76	55728	62	25869		7100	.	8345	.	24634			

za miesiąc sierpień 1891.

Saldo odsetek		Reszta pozycyi stanu biernego		Stan czynny															
				Pożyczki udzielone								Koszta założ. ruchomości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka			
				Stan z poprzed. miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca									
z końcem miesiąca												z końcem miesiąca							
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.		
1679	50	772	98	59309	89	2463	93	2645		59490	96	691	13	885	46	439	62		
2420	12	1004	32	140758	31	11070	54	8991		138678	77	2172	45	4863	10	2562	56		
		615	51	86928		8774		9922		88076		1750	84	3455	98	28	86		
796	66	665		56570	04	13322	59	13160	82	56408	27	810	37	8814	90	1047	99		
522	21	679	66	11986	82	1187	50	936	50	11735	82	415	38	2552	82	258	33		
152	06	546	97	102153	94	1565	87	395	41	100983	48	1591	52	10813	29	664	79		
7026	20	6784	82	306688	28	13430	25	12351	80	305629	87	3319	46	62990	12	1996	68		
54	04			30983	48	5022	90	5382		31342	58	998	63	1533	45	79	13		
3173	13	369	77	63827	77	3189	17	3475		64113	60	1167	03	3466	07	343	57		
5872	31	154	40	182456	12	42851	44	40738		180342	68	2511	03	7846	54	8811	24		
1664	47	738	90	45734	10	4255	34	5826		47304	76	837	50	776	58	253	36		
11798	98	4702	33	236700	43	66792	33	61987	05	231895	15	2621	99	21044	74	11	56		
4168	28	4	52	120089	90	7445		6111		118755	90	9790		1023	40	2352	39		
18573	26	5400	70	568646	44	119546	63	142179	52	591279	33	4819	78	34344	55	4154	82		
2869	45	523	74	102126	24	1304	14	2100		102922	10	729	82	702	24	1032	09		
622	75	354	05	8132	55	2024	25	3266	56	9374	86	271	02	1272	66	58	52		
5357	22	877	95	132378	64	16137	94	17465		133705	70	1750	76	4531	74	4139	77		
1137	49	542	25	79420	98	5956	55	5788		79252	43	1920	77	4066	94	611	37		
2307	47	2376	33	69407	99	3378	76	2885		68914	23	1018	46	6713	76	2070	57		
635	25	75	04	7272	64	134	37			7138	27	282	21	3893	72	251	29		
2143	70	1859	80	67128	66	11064	62	10082		66146	04	688	68	2058	47	1077	38		
705	05	85	82	11405	40	1095	83	981	98	11291	55	156	44	1033	22	407	99		
2871	83	3596	52	81840	50	3939	50	3428	50	81329	50	1623	51	12439	73	1235	51		
14746	30	10233	27	458039	05	124323	38	132414		466129	67	6869	71	17614	64	10896	78		
2010	13			77588	14	3019	60	1782	14	76350	98	1380	23	407	21	4086	38		
		761	89	31602	70	830		247		31019	70	1467	59	3726	63	151	79		
4757		1465	37	165532	59	20241	32	22582	83	167874	10	2928	81	6180	51	1077	75		
871	12	439	21	32295	05	4636	10	5619	04	33277	99	1341	27	5680	83	35744	20		
		492	23	39767	37	1265	12	3654		42156	25	629	54	970	65	957	94		
833	97			62790	55	1704	25	1721	50	62707	80	1016		959	43	869	25		
2673	89	195	27	87360	20	19104	14	18481		86737	06	1666	24	1921	71	1502	66		
3389	49	3349	99	64219	68	13142	09	15487	91	66565	50	2722	44	4020	15	3895	07		
11014	74	1538	41	173668	26	8841	37	8506	23	173327	12	2994	92	27039	14	974	36		
799	78	59	88	68524	28	743		870		68651	28	1312	84	9055	28	1409	53		
		318	22	13356	69	698	62	662		13820	07	438	44	1085	56	575			
390	72	86	56	8788	86	1405	54	3074	33	10457	65	608	32			195	99		
519	76	418	13	99719	44	15262	70	15239		99695	74	2619	67	14251	82	1257	10		
4362	29	1555	43							80875	67	1405	57	3359	73	1569	06		
7332	11	20074	46	220414		4289		12160		228285		1522	65	24504	51	19607	34		
1639	47	2590	41	52287		5936		5699		52050		982	97	5302	30	426	15		
9773	62	209	54	228432	96	33134		37142		232440	96	4121	39			7056	22		
6971	71	5936	48	283062		22758		44346		304650		3158	85	44966	12	1536	07		
9229	38	8904	26	220751	38	75670	14	80874	66	225955	90	2578	03	11051	91	5693	01		
3572	18	1850	59	61693	44	2837	32	1680		60536	12	1560	33	2439	59	3251	26		
716	14	192	50	16933	95	1221	04	640		16352	91	610		201	87	634	39		
7015	33	4125	62	178150	96	13315	29	13718		178553	67	2688	25	28271	80	3068	50		
1046	66			14731	08	283	90			14447	18	908	18	5906	95	358	36		
		833	56	51271	21	1717	62	846		50399	59	1466	10	8164	92	1892	35		
1015	86	517	44	22689	01	2029	19	1601		22260	82	653	58	200	57	1543	64		
3100	60	3324	97	103001	31	14528	14	19939		108412	17	1475	75	3093	66	224	36		

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów [illegible] (wł. majęt.) z końcem miesiąca		Stan bierny																	
			Wkładki oszczędności								Pożyczki zaciągnięte								Saldo rachunku Banku krajowego	
			Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca			
	zł.	ct.	zł	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.
Sieniawie	19580	84	31107	17	695		176	25	31625	92	7300	.	2700	.	4500	.	5500		.	.
Skałacie T. zal. i kr.	16981	05	12297	79	425	.	544	95	12177	84	11682	25	2654	86	2142	25	12194	86	.	.
Stanisławowie B. zal.	43922	41	105427	21	17187	08	16627	44	105986	85	38963	25	22643	.	20350		41256	25	3963	81
Stryju	32116	04	58568		2118	30	3987	23	56699	07	12000	.	3000		3000		12000	.	1407	12
Stryju T. kr. i oszcz.	18764	06	85345	17	11091	.	7180	40	89255	77	15975		3050	.	9700	.	9325	.	.	.
Szczercu T. k. z.	2916	67	2347	62	16	.	37	82	2325	80	3031	.	.	.	209	.	2822	.	.	.
Tłumaczu St. kr.	10596	41	38478	96	2556	01	2118	96	38916	01	3000	.	.		.	.	3000	.	.	.
Tyśmienicy K. z.	9876	82	26685	30	583	.	881	99	26386	31	2040	.	.		.	.	2040	.	.	
Zakliczynie	961	.	2572	48	390	.	423	.	2539	48	1380	.	1050	.	430	.	2000	.	.	.
Zbarażu	27876	14	35127	31	515	98	1238	38	34404	91	21450		.	.	1400		20050	.	3433	59
Złoczowie	68082	75	176133	60	4654	04	4815	83	175971	81	.		.	.	.	.	.	.	.	.
„ K. z.	11646	18	31817	60	2201	73	4663	91	29355	22	.		.		.		.	.	.	.
Żółkwi	30136	50	23500	19	5100	.	2091	69	26508	50	62700	.	2500	.	2700	.	62500	.	479	29

zaufanie we własne siły tudzież stwierdzić to przekonanie, że każde społeczeństwo tylko na własne siły liczyć może, a przeto na własnej pomocy tylko budować może lepszą przyszłość.

Delegaci nasi pozostali jeszcze przez dni kilka w Pradze, w celu zapoznania się dokładniejszego tak z manipulacyą w „Živnosteńskiej bance“ jakoteż w urzędowaniu Związku stowarzyszeń, ku czemu nieszczędzili im swej gorliwej pomocy prezes dr. Stupecky i sekretarz Józef Schreyer, tudzież dyrektor „Živnosteńskiej Banki“ Mastny, którzy z prawdziwą słowiańską gościnnością ponosili trudy towarzyszenia im przez cały czas ich pobytu w Pradze, za co na tem miejscu niech przyjmą szczere polskie podziękowanie „Bóg zapłać“.

Sprawozdania lustratora Towarzystw związkowych.

W dniu 15. kwietnia b. r. i w dniach następnych przeprowadziłem lustracye następujących Towarzystw:

Towarzystwo oszczędności i zaliczek w Cieszynie.

Zestawiony d. 15. kwietnia b. r. bilans surowy wykazywał następujące pozycye:

Stan czynny:

Lokacye	314.227	zł. 19	ct.
Pożyczki	619.493	„ 11	„
do przeniesienia	933 720	zł. 30	ct.
z przeniesienia	933.720	zł. 30	ct.
Pożyczki w rachunku bieżącym	71.316	„ 57	„
Procenta należne	10 674	„ 34	„
Koszta administracyi	1.457	„ 13	„
Zaległe należytości z realności	389	„ 88	„
Wydatki kancelaryjne	2 094	„ 89	„
Koszta procesowe	4 515	„ 75	„
Nieruchomości	26.157	„ 30	„
Rachunek z filiami	1 004	„ 40	„
Kasa	16.251	„ 96	„
razem	1,067.582	zł. 49	ct.

Stan bierny:

Fundusz rezerwowy	19.231	zł. 18	ct.
„ możliwych strat	397	„ 90	„
„ na różnicę kursu	8.060	„ 87	„
Udziały	136.690	„ 73	„
Wkładki	889.132	„ 59	„
Procent naprzód pobrany	3.763	„ 94	„
Zysk	10.305	„ 28	„
razem	1,067.582	zł. 49	ct.

Towarzystwo cieszyńskie oprócz swojej centralnej siedziby posiada samoistne filie w Jabłonkowie, Frysztadzie i Boguminie, które kierowane są przez lokalne, z znacznym zakresem działania wyposażone dyrekcye.

Zamknięcia rachunkowe jednak, jak niemniej dzienny obrót kasowy centralizuje się przez miesięczne raporta w siedzibie cieszyńskiej; przedstawiony zatem na wstępie bilans surowy odnosi się do całego Towarzystwa wraz z filiami.

za miesiąc sierpień 1891.

				Stan czynny													
Saldo odsetek		Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone								Koszta założ., ruchomości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka	
				Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z koncem miesiąca							
z końcem miesiąca												z końcem miesiąca					
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
2440	80	492	85	53365	44	2467	61	840		51737	83	1135	48	3336	03	3431	07
2389	01	269	85	41846	18	4844	69	5119	82	42121	31	160		1120	02	611	28
3380	60			180681	35	33853	44	38294	75	185122	66	5173	98	6727	57	1485	71
5212	92	4178	46	93789	32	11452	90	14249		96585	42	2215	33	11728	39	1084	47
4016	81	1221	55	116162	64	24103	15	20840	28	112899	77	1517	05	4484	87	3681	50
238	46			8155	29	599	18	280		7836	11	151	87	155	79	159	16
1801	74			47737	94	9611	23	10295	86	48422	57	1150	81	4428	31	312	47
1178	40	181	09	33366	54	1233	56	899		33031	98	500	51	5664	16	465	97
91	12			4310	.	463		1231		5078		253	41			260	19
1123	59	1734	57	84985	21	2288		440		83137	21	1555	36	1729	41	2200	82
4843	95	5230	58	228697	58	9064	89	9406		229038	69	2748	60	22144	10	197	70
1074	61	194	87	39656	02	3705	40	1473		37423	62	2291	28	218	81	2337	17
		824	34	103737	03	3277	50	5720		108179	53	3104	90	10137	84	1026	36

Towarzystwo to liczyło w dniu lustracyi 3.012 członków, którzy złożyli na udziały 136.690 zł. 73 ct., przypada zatem na jednego członka 45 zł. 38 ct.

Tytułem dywidendy wypłaciło względnie dopisało Towarzystwo w ubiegłym roku 5°/₀ od wpłaconych udziałów. Mniej korzystnie przedstawia się stosunek funduszu rezerwowego, który wynosi obecnie . 19.231 zł. 18 ct.

zaś z funduszem możliwych strat

w kwocie . . . . . 397 „ 90 „

razem . . 19.629 zł 08 ct.

Fundusz ten zatem wynosi tylko 2·6°/₀ kapitału obrotowego.

Przyczynę tego nieodpowiedniego stosunku szukać należy w niezmiernie szybkim rozwoju Towarzystwa, przez co — wobec nader skromnych zysków — nie zdążono w równej mierze zasilać funduszu rezerwowy, aczkolwiek corocznie dopisuje się 8°/₀ czystego zysku do funduszu rezerwowego.

Jednak nie można pominąć cyfrę 8.060 zł. 87 ct. wykazaną w bilansie surowym tytułem rezerwy kursowej.

Bo gdy się zważy, że Towarzystwo swoje zapasy lokuje tylko w pupilarnych efektach, to przecież wolno w znacznej części ową rezerwę zaliczyć do rezerwy ogólnej, przez co stosunek takowej do kapitału obrotowego korzystniej się przedstawi.

Kapitał obrotowy Towarzystwa cieszyńskiego wzmaga się nader szybko wyłącznie przez wkładki na rachunek bieżący, albowiem oprócz wpłat udziałowych, Towarzystwo żadnych innych zobowiązań nie zaciągnęło.

Stan wkładek oszczędnościowych wynosił w dniu lustracyi 889 132 zł. 59 ct.

Chociaż Towarzystwo oprocentowuje takowe od 1. kwietnia b. r. tylko po 4¼%, to przecież przypływ jest tak znaczny, że Towarzystwo nie ma sposobu ulokowania i jest zmuszone zakupywać wartościowe papiery, które wedle bilansu surowego dosięgły wartości 314.227 zł. 19 ct.

Świadczy to o wysokim stopniu zaufania, którem publiczność Towarzystwo i jego filie obdarza, jak też niemniej, że lud szląski, od którego prawie wyłącznie te wkładki pochodzą, posiada wybitny zmysł oszczędnościowy.

Tym sposobem Towarzystwo, nie wychodząc na wysokie zyski, jest w możności dostarczać swoim członkom tanich pieniędzy, pobiera bowiem od pożyczek hipotecznie zabezpieczonych 5°/₀, zaś od zwykłych skryptowych i weksli 6°/₀ z dodatkiem ½% na fundusz możliwych strat.

W całem kierownictwie Towarzystwa przebija się szlachetna tendencya taniego, rzetelnego i sumiennego zaspokojenia potrzeb pieniężnych swoich członków, a występuje takowa najdobitniej w wypadkach na cele administracyi. Iście skromnem jest wynagrodzenie, skoro naczelnicy dwóch filii pobierają rocznie po 600 zł., zaś naczelnik filii w Boguminie tylko 360 zł.

Biuro centralne zaś w Cieszynie, zatrudniające stale oprócz dwóch dyrektorów, jeszcze 4 urzędników (razem 6 osób) pobiera tytułem rocznych płac 5.000 zł. Stosunek tedy kosztów administracyi wypada nader korzystnie, wynoszą one bowiem tylko 1·15°/₀ kapitału obrotowego. Do-

bra, spreżysta i uczciwa administracya utrzymuje nietylko ład i porządek w wewnętrznej manipulacyi, ale wywiera bezwarunkowo wpływ na punktualne i sumienne wywiązywanie się członków z swoich zobowiązań.

Dobitnie stwierdza to Towarzystwo cieszyńskie, które w swoim bilansie wykazuje zaległe odsetki nie przewyższające $^3/_4\,^0/_0$ kapitału obrotowego, zaś 1·18$^0/_0$ kapitału wypożyczonego.

Trudno pominąć wreszcie bez wzmianki buchhalteryę Towarzystwa cieszyńskiego.

Przewodniczący dyrekcyi p. Filasiewicz z szczególnem zamiłowaniem zaopiekował się tym działem

Książkowanie zatem odbywa się nietylko ściśle fachowo i wzorowo, lecz nadto zewnętrzna forma tegoż jest nadzwyczaj starannie utrzymana.

Towarzystwo cieszyńskie wprowadziło w ostatnim roku znacznym kosztem pieniężnym i z nadzwyczajnem poświęceniem pracy nieco odmienny od innych Towarzystw związkowych sposób kontowania, i zmieniło skutkiem tego swoje księgi.

O rezultacie tej zmiany zdaną będzie sprawa po uczynionych doświadczeniach.

Naczelnym kierownikiem zarządu jest p. Hilary Filasiewicz, drugim dyrektorem p Adam Sikora, zaś prezesem Rady nadzorczej ks. Franciszek Michejda.

Przy sposobności bytności swojej w Cieszynie odwiedziłem w dniu 16. kwietnia b. r. także tamtejszą, do Związku należącą:

Pierwszą spółkę krawców.

Towarzystwo to liczyło z końcem roku 1890. 28 członków, którzy wpłacili na 192 udziałów kwotę 9.245 zł. 31 ct.

Gdy Towarzystwo to przyjmuje tylko na członków czeladź pracującą, i w takiej ilości, jaką jest w stanie zatrudnić, stan ten pozostał od roku 1889. niezmieniony.

Pomimo tego, i pomimo niekorzystnych warunków politycznych i konkurencyjnych, prosperuje i rozwija się to Towarzystwo, jak świadczy poniżej umieszczony bilans za rok 1890. należycie, i oddaje swoim członkom znakomite usługi i korzyści.

Na dalszy rozwój Towarzystwa wpłynie bezsprzecznie otrzymana w najnowszym czasie dostawa dla służby administracyjnej dóbr arcyksięcia Albrechta — co niemniej świadczy, że spółka cieszyńskich krawców, zdołała sobie wywalczyć zaufanie u publiczności.

W bilansie wykazane długi w kwocie 28.554 zł. 59 ct. są to wierzytelności fabrykantów, zaś kwota 32.474 zł. 47 ct przedstawia zupełnie pewną dłużną kwotę klienteli.

Na zapas Towarzystwo towarów nie wyrabia, a kwota 994 zł. 50 ct. w bilansie umieszczona pochodzi z wyrobów, znajdujących się w rachunku ze stronami.

Aczkolwiek zarządowi Towarzystwa należy się zupełne uznanie, żałować należy, że manipulacya, książkowanie i ogłoszenie sprawozdań odbywa się w języku niemieckim. Usprawiedliwienie Dyrekcyi, że niektórzy czeladnicy są Niemcami, nie ma uzasadnienia.

Bilans za rok 1890. przedstawia się w następujących pozycyach:

Stan czynny:			
Gotówka z d. 31. grudnia 1891.	301	zł. 45	ct.
Należytości czynne	32.474	„ 47	„
Lokacye	1.092	„ 59	„
Urządzenie	110	„ —	„
Zapas towaru gotowego	994	„ 50	„
„ materyałów po cenie kupna	11.550	„ —	„
razem	46.523	zł. 01	ct.
Stan bierny:			
Fundusz rezerwowy	6.890	zł. 05	ct.
„ wsparcia chorych	707	„ 83	„
Udziały	9.245	„ 31	„
Długi Towarzystwa	28.554	„ 59	„
Niepodjęta dywidenda	17	„ 85	„
Należne procenta	422	„ 41	„
Zysk	684	„ 97	„
razem	46.523	zł. 01	ct.

Towarzystwo zaliczkowe w Białej.

Wskutek zgłoszenia Towarzystwa zaliczkowego w Białej, że zamierza przystąpić do Związku, polecił mnie Wydział Związku w przed stanowczem załatwieniu podania tegoż Towarzystwa, abym przy odpowiedniej sposobności takowe zlustrował, i zdał o niem sprawę.

W wykonaniu zatem tego polecenia zgłosiłem się dnia 18. kwietnia b. r. u kierującego dyrektora p. Franciszka Wyspiańskiego, uwiadomiłem go o uchwale Wydziału Związku, że przyjęcie Towarzystwa może dopiero stosownie do regulaminu związkowego, na podstawie przeprowadzonej lustracyi nastąpić, i zażądałem przedłożenia ksiąg i dokumentów.

Aczkolwiek p. Wyspiański wskutek tej uchwały zgłoszenie przystąpienia cofnął, i lustracyi poddać się nie chciał, przystąpiłem jednakowoż pod presyą wezwania pomocy władzy sądowej do wykonania tejże, opierając mój mandat na pełnomocnictwie galic. Kasy oszczędności, która miała jeszcze z lat dawniejszych do żądania resztę swojej należytości w kwocie 6.275 zł Dodać wypada, że Towarzystwo to należało przed 12 laty do Związku, zostało jednak wówczas wskutek sprawozdania z dokonanej lustracyi przez p. dr. Zgórskiego ze Związku wypartem.

Wprawdzie w ogłoszeniach podawany bywał skład Rady nadzorczej i Dyrekcyi, jednak w rzeczywistości od wielu lat już fungował i składał się cały zarząd z jednej osoby: z pana Wyspiańskiego.

Członkowie Rady nadzorczej nie brali w kierownictwie Towarzystwa żadnego udziału, owszem, wielu z nich zgłosiło swoje wystąpienia z Towarzystwa, a prezes prowadził nawet mobilarną egzekucyę na zabezpieczenie swojej wierzytelności książeczkowej w kwocie 10.000 zł.

Podobne stosunki istniały także w Dyrekcyi.

Jeden z dyrektorów złożył swój mandat, zaś drugi pozamiejscowy dochodził tylko do podpisywania firmy, za co pobierał 50 ct. tytułem remuneracyi.

Gdy od dwóch lat p. Wyspiański nie prowadził żadnych ksiąg, i cała buchhalterya opierała się wyłącznie na luźnych kartkowych zapiskach, zaś księgi z lat poprzednich nie zawierały także wiarygodnych dat, wezwałem przedewszystkiem wszystkich wierzycieli wkładkowych, tudzież instytucye bankowe do obrachunku.

Z tego materyału, tudzież ze wspomnianych zapisków i zeznań p. Wyspiańskiego, sporządziłem przy uprzejmej pomocy buchhaltera Towarzystwa gorlickiego, p. Chmielewskiego, inwentarze, na podstawie zaś tychże bilans po dzień 24. kwietnia b. r., który wypadł jak następuje:

Stan bierny:			
Fundusz rezerwowy .	1.163	zł. 78	ct.
Rezerwa strat	487	„ 42	„
Udziały	7.252	„ 33	„
Wkładki (po 31. grudnia 1890.)	66.755	„ 55	„
Wierzyciele:			
1. Gal. Kasa oszcz. (11 weksli)	5.175	„ —	„
2. Gross Jakób	1.478	„ —	„
3. Krak. Kasa oszcz. (relombard)	213	„ 50	„
4. ks. Schindler Emilian .	4.500	„ —	„
Długi hipot. na realności „Wywalicha“	15.000	„ —	„
Kaucya dzierżawna .	300	„ —	„
Rachunki różnych adwokatów	600	„ —	„
razem .	102.898	zł. 58	ct.
Stan czynny:			
Pożyczki	27.955	zł. 50	ct.
Procenta zaległe po dzień 31. grudnia 1890.	21.401	„ 64	„
Wadya:			
1. Książeczka krak. Kasy oszcz.	2.778	„ 41	„
2. Książ. wadowickiej „ „	760	„ 49	„
Zaliczki procesowe	2.738	„ 75	„
Wartość „Wywalichy“	15.000	„ —	„
Gotówka z 4. kwietnia 1891.	43	„ 36	„
Strata	32.220	„ 43	„
razem .	102.898	zł. 58	ct.

Ponieważ pozycye stanu czynnego opierają się wyłącznie na bardzo wątpliwych zeznaniach p. Wyspiańskiego,

do powyższej straty . . .	32.220	zł. 43	ct.
co najmniej dopisać należy:			
1. 30% od pożyczek nieściągalnych	7.386	„ 65	„
2. Od procentów zwłoki po redukcyi tychże do 12% od kapitału 20.569 zł. 50 ct. .	14.026	„ 62	„
3. 50% od zaliczek procesowych	1.369	„ 32	„
Strata ogólna wynosić będzie zatem co najmniej . . .	55.003	zł. 02	ct.

Ponieważ księgi dowodnie wykazały, że powyżej wykazana deruta nie nastąpiła wyłącznie przez lekkomyślną gospodarkę, lecz w znaczniejszej części z nieuczciwego postępowania p. Wyspiańskiego, uczyniłem zadość presyi publicznej opinii, i oddałem tę sprawę sądowi śledczemu.

Wynik toczącego się śledztwa okaże, o ile i kto zawinił? Niestety, ręka sprawiedliwości karzącej nie powetuje straty wierzycieli — przeważnie księży i włościan z okolic Szlązka pruskiego, nie odwróci też odpowiedzialności od członków z tytułu nieograniczonej poręki!

Naturalnem następstwem tego wypadku było ogłoszenie likwidacyi Towarzystwa. Żałować należy jedynie, że interwencya moja na walnem zebraniu wierzycieli, pomimo poparcia ze strony zacnych mężów jak sędziów pp. Góry, Gajewskiego i Błonarowicza, tudzież prezesa Rady nadzorczej związkowego Towarzystwa „Wzajemna Pomoc“, p. Bolesława Strzelbickiego, nie zdołała skłonić wierzycieli do udzielenia 3-letniego moratoryum, celem przeprowadzenia dobrowolnej i spokojnej likwidacyi.

Obecnie ogłosiło Towarzystwo krydę, a na zarządcę masy wypadł wybór na adwokata dra Oleszyńskiego w Białej.

Konstanty Heinrich,
lustrator związkowy.

Galicyjskie akcyjne Towarzystwo handlowe.

W 12. numerze „Związku“ wspomnieliśmy o zamierzonem zawiązaniu spółki akcyjnej pod firmą: „Galicyjskie akcyjne Towarzystwo handlowe“.

Dowiadujemy się obecnie, że statut rzeczonego Towarzystwa został już ze strony Ministerstwa zatwierdzony z równoczesnem udzieleniem zezwolenia na prowadzenie interesów w §. 3. tegoż statutu wymienionych.

W pierwszej połowie października nastąpić ma ukonstytuowanie się Towarzystwa, wybór Rady zawiadowczej, tudzież komitetu wykonawczego.

Dodać bowiem należy, że Towarzystwo w miejsce

dyrekcyi posiadać będzie komitet wykonawczy z trzech członków, który wybiera Rada zawiadowcza.

Komitet ten jednak mianować może, także dowolną liczbę dyrektorów i jeneralnego sekretarza.

Czynności rozpocznie Towarzystwo prawdopodobnie dopiero 1. stycznia 1892., a gdy kapitał zakładowy jest już pokryty, nic zatem nie stoi temu na przeszkodzie.

Wedle wzmiakowanego §. 3. celem Towarzystwa jest branie udziału w handlu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wspieranie takowego, pozyskiwanie mu nowych dróg zbytu, tworzenie spółek kupieckich, i w ogóle rozwinięcie czynności handlowej, zwłaszcza w celu podniesienia produkcyi krajowej.

W swoim czasie podamy bliższe szczegóły o zawiązującem się Towarzystwie tem, wraz z dosłownem brzmieniem najważniejszych postanowień statutu.

Orzeczenie c. k. sądu najwyższego

z 25. czerwca 1891. l. 7.301.

Rekurs w postępowaniu przy założeniu, uzupełnieniu lub zmianie ksiąg gruntowych, należy wnieść w dniach 14.

C. k. sąd powiatowy w Jordanowie odmówił prośbie stowarzyszenia pożyczkowego w Makowie „Wzajemna pomoc“ o dozwolenie wpisu prawa zastawu dla sumy 500 zł. z pierwszeństwem od 14. lipca 1879. na karcie ciężarów realności w Skawie położonych.

Przeciw w tej rezolucyi wniosła Dyrekcya wspomnianego stowarzyszenia rekurs, który jednak c. k. sąd krajowy wyższy w Krakowie decyzyą z 19. listopada 1890. do l. 17.143 jako spóźniony odrzucił, ponieważ rekurowana rezolucya, przy zakładaniu ksiąg gruntowych wydana, doręczoną została rekurującej Dyrekcyi dnia 29. sierpnia 1890., rekurs zaś wniesiono dopiero dnia 22. września 1890., zatem po upływie terminu 14-dniowego, który w myśl przepisu §. 11. ces. pat. z dnia 9. sierpnia 1854. nr. 208, mającego analogiczne zastosowanie także w postępowaniu sprostowawczem i w tem postępowaniu ma być przestrzegany.

Decyzyę tę zatwierdził c. k. sąd najwyższy w Wiedniu decyzyą z 25. czerwca 1891. l. 7.301 z przytoczonego przez sąd wyższy „dość trafnego“ uzasadnienia. Ustawa z 25. lipca 1871. nr. 96 Dz. p. p. o postępowaniu przy założeniu, uzupełnieniu i zmianie ksiąg gruntowych jest bowiem samoistną i od ogólnej ustawy hipotecznej zupełnie niezawisłą, a gdy rzeczona ustawa własnych przepisów co do rekursów nie zawiera, przeto w tej mierze nie można zastosowywać przepisów ogólnej ustawy hipotecznej, lecz tylko postanowienia ces. pat. z 9. sierpnia 1854. nr. 208 Dz. p. p., mocą których postępowanie we wszystkich sprawach niespornych zakreślono.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.** Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.